

Weert, 2 maart 2022

Onderwerp : Antwoorden vragen DUS over participatiebeleid
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 1567003/1591143

Beste heer van Dooren Fractie DUS

-1-RELATIE PARTICIPATIEBELEID EN OMGEVINGSWET.

Is het juist dat het participatiebeleid opgenomen in het raadsvoorstel en de QuickScan uitsluitend participatiebeleid betreft in het kader van de omgevingswet (ruimtelijke initiatieven)?

Nee dit is niet juist. Het participatiebeleid is een uitwerking van de eerder vastgestelde participatienota. De QuickScan is een instrument voor inwoners en de interne organisatie om te onderzoeken welke mate van participatie nodig is om het juiste gesprek te voeren.

Uiteraard kan het participatiebeleid breder ingezet worden dan ruimtelijke initiatieven. Het participatiebeleid an sich is een verplichting die gekoppeld is aan de invoering van de omgevingswet.

-2-WAAROM NU VASTSTELLEN.

De eerder door de raad vastgestelde participatienota -Samen maken we Weert- bevat, blijkens het voorliggend raadsvoorstel, de 'visie', de 'wat' en het 'waarom'. Het participatiebeleid dat we nu gaan vaststellen omvat het 'hoe'. In de raadsinformatiebrief van 15 december 2021 (stand van zaken uitvoering nota participatie) staat: 'Naast het vastleggen van het participatiebeleid door de huidige raad zullen we met de nieuwe raad in gesprek gaan over de visie in de participatienota. Dit kan leiden tot een herijking van de visie'. Een herijkte visie door de nieuwe raad kan dus leiden tot nieuw beleid (de 'hoe' vraag). Waarom gaan we in het voorliggend raadsvoorstel de 'hoe' vraag vaststellen terwijl de nieuwe raad kan besluiten tot herijking van de visie en daarmee het wijzigen van het beleid. Concreet: Kunnen we niet beter de nieuwe raad het participatiebeleid vast laten stellen?

Het is aan de raad zelf om te bepalen wanneer het participatiebeleid vastgesteld wordt. Het college is echter van mening dat, hoewel de Omgevingswet is uitgesteld, we ons ook zonder deze wet moeten ontwikkelen op het thema van participatie. Vastgesteld participatiebeleid helpt om alvast in de geest van de wet te denken en handelen. Bovendien sluit het aan bij het reeds ingezette proces met de huidige raad op het brede vlak van participatie. De participatienota is vastgesteld door de huidige raad.

-3-BETREKKEN OMGEVING.

In het raadsvoorstel staat onder argumenten: 'Een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is dat initiatiefnemers hun OMGEVING GOED betrekken bij hun initiatief'. Kunt u duiding geven aan het woordje GOED en aan de geografische reikwijdte (afstand, grens) van OMGEVING?

Het is lastig om duiding te geven aan het woord 'goed'. De impact op de omgeving bepaalt de reikwijdte. Het participatie beleid is een handreiking die ons helpt bij het maken van de juiste afweging en die ondersteunend is bij het voeren van het juiste gesprek waarbij alle relevante aspecten aan bod komen. Elke casus staat op zich en vraagt om maatwerk.

-4-WEGING PARTICIPATIE.

In het raadsvoorstel staat onder argumenten dat in het beleid onder andere antwoord moet worden gegeven op: 'Hoe wegen we het resultaat van de participatie'. Waar is die weging op gebaseerd? Wie beoordeelt die weging? Kan deze weging bij elke gemeente anders zijn nu er sprake is van lokaal beleid op basis van de Omgevingswet?

De weging wordt gedaan op basis van de QuickScan. Afhankelijk van het type initiatief kan dit de vergunningsverlener, de projectleider, het college van B&W of de raad zijn. De weging wordt gedaan op basis van de QuickScan. De weging is gebaseerd op ervaringen van de afgelopen jaren in de gemeente Weert. Het uitgangspunt is de vastgestelde Participatienota. Omdat een dergelijke nota in elke gemeente afhankelijk van haar situatie en keuzes anders is, kan er ook een verschil in de weging zijn met andere gemeenten.

-5-PARTICIPATIEVERORDENING EN INSPRAAK.

In het raadsvoorstel staat onder uitvoering/evaluatie: 'In de participatieverordening staat inspraak in de beleidsvoorbereiding niet meer centraal maar gaat het ook om de uitvoering van beleid'. Kunt u dit duiden? Krijgen -de burgers- daardoor minder of meer inspraakmogelijkheden?

De inspraakmogelijkheden blijven gelijk alleen vindt er nu inspraak plaats over de beleidsvoorbereiding EN inspraak over de uitvoering van het beleid. Het terrein waarop inspraak plaatsvindt wordt daarmee breder.

-6-PARTICIPATIEVERORDENING EN UITDAAGRECHT.

Tevens wordt er onder uitvoering/evaluatie gesproken over het opnemen van het -uitdaagrecht- (right to challenge). Is u bekend dat in Engeland uit experimenten met het uitdaagrecht is gebleken dat bewonersinitiatieven het steeds afleggen tegen commerciële partijen omdat die meer geld, kennis en kunde hebben?

Nee dit is ons niet bekend. Een specifieke vorm van participatie is het uitdaagrecht. Dit recht wordt met de wetwijziging, wijziging gemeentewet artikel 150 wettelijk verankerd. De verwachting is dat met deze wetwijziging inwoners meer betrokken worden in verschillende beleidsfasen en de nabijheid tussen bestuur en inwoner wordt vergroot. Bij het opstellen van de participatieverordening moet het uitdaagrecht derhalve meegenomen worden. Participatiebeleid is vooral bedoeld nieuwe wegen in participatie en samenwerking te ontdekken. Het belangrijkste is dat we elk traject evalueren ervan leren en de goede zaken overnemen voor de volgende trajecten.

-7-DE ROL VAN DE OVERHEID IN HET PARTICIPATIETRAJECT EN DE VERGUNNINGVERLENING.

Door het participatiebeleid zoals voorzien in de Omgevingswet krijgt de overheid, naar onze mening, een dubbelrol. Enerzijds als organisator van het participatieproces.

(Procesbegeleider/netwerksturing) anderzijds als verlener van vergunningen (scheidsrechter). Ontstaat daarbij niet het risico dat de rol van de overheid als -hoeder van het algemeen belang wordt uitgehold?

In de meeste nieuwe gevallen zijn wij als gemeente niet de organisator van het participatieproces (overheidsparticipatie). Wanneer we wel initiatiefnemer zijn, en dus de organisator, van participatie moeten we ons uiteraard houden aan de eigen gestelde kaders (zoals dit nu ook al het geval is). Het college van B&W of de gemeenteraad neemt uiteindelijk besluiten op basis van die gestelde kaders. De gemeente moet dan ook nog meer dan nu onderbouwen hoe zij om is gegaan met participatie en de uitkomst daarvan (motiveringsplicht). Bovenstaande leidt eerder tot verbetering dan uitholling van de rol van de gemeente.

-8-STUREN DOOR INITIATIEFNEMER OP PARTICIPATIE-UITKOMST.

Gelden er ten aanzien van het voorgestelde participatiebeleid ook regels met betrekking tot het moment van informeren/participeren (in tijd) en de vorm waarin de participatie moet plaatsvinden. Concreet: Kan een initiatiefnemer de participatie rond een wellicht (on)gewenste ontwikkeling sturen in tijdstip van participeren, vorm van participeren en de wijze van informatieverstrekking. Hoe wordt dit gecontroleerd en beoordeeld?

Participatie moet altijd plaatsvinden VOOR het indienen van de omgevingsvergunning. Het beoordelen van de omgevingsvergunning kan immers alleen plaats vinden als alle relevante informatie binnen is. Het proces en het resultaat van participatie behoren tot die relevante informatie. Vanuit de motiveringsplicht moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan.

-9-UITKOMST PARTICIPATIETRAJECT.

Geldt bij het beoordelen van het participatietraject ook de mate (aantal) van participatie door de omgeving en het aantal voor-/tegenstanders. Kan dit invloed hebben op de beoordeling door de vergunningverlener. Concreet: Is er risico op willekeur/rechtsongelijkheid?

De bedoeling van een participatieproces is om tot consensus te komen en een dusdanig initiatief te ontwikkelen dat de omgeving zich hierin kan vinden. Dat zal in de praktijk niet altijd lukken. Op het moment dat de impact van een initiatief dermate groot is dat er bijvoorbeeld maatschappelijke onrust ontstaat kan een initiatief ter goedkeuring worden voorgelegd aan de raad. Het college van B&W of de raad beslist dan uiteindelijk of een ontwikkeling wel of niet doorgaat.

-10-QUICKSCAN.

In de QuickScan wordt ook de categorie 'sociaal' benoemd. Is het mogelijk dat een initiatiefnemer zowel te maken krijgt met participatie als gevolg van de Omgevingswet als met participatie in relatie tot de participatie in het sociaal domein?

In de QuickScan wordt onder 'sociaal' verstaan o.a. burgerinitiatieven. Het instrument QuickScan is op meerdere terreinen inzetbaar, zo ook bij initiatieven met een sociaal karakter.

-11-DE ROL VAN DE RAAD.

De participatie/communicatie vindt plaats tussen de gemeente (ambtelijk/bestuurlijk) de initiatiefnemer(s) en de omgeving. Wanneer/en in welk stadium (voorbereiding-besluitvorming uitvoering) is de raad aan zet bij de beoordeling van participatietrajecten in relatie tot het verlenen van vergunningen. Zowel wanneer de gemeente initiatiefnemer is als wanneer een derde initiatiefnemer is?

Aan de voorkant is de raad aan zet bij het vaststellen van ruimtelijke kaders bij gemeentelijke initiatieven. Dit geldt ook bij kaders rondom participatie. Ook stelt de raad het participatiebeleid vast. Daarmee legt de raad dus de spelregels vast. Afhankelijk van de zwaarte van het initiatief (wordt mede bepaald door de QuickScan) kan het zijn dat de raad een besluit moet nemen over het initiatief. Wanneer een derde initiatiefnemer is, vindt de toetsing aan de achterkant plaats aan de hand van het door de raad vastgestelde participatiebeleid.

-12-DE OMGEVINGSWET EN PARTICIPATIE IN DE PRAKTIJK/ERVARING OPDOEN.

De Omgevingswet betekent hoe dan ook een andere invulling van de rol van de overheid. Suggestie: Is het een optie om de raad in de eerste 2 jaar van de invoering van de Omgevingswet, waar mogelijk, nauw te betrekken bij de wijze

**waarop participatie en besluitvorming op gemeentelijk niveau tot stand komen?
Op deze wijze kan proactief ervaring worden opgedaan.**

De raad is tot op heden steeds meegenomen bij elke stap die in het kader van de Omgevingswet genomen is. Dit is belangrijk en wordt geïntensiveerd wanneer de raad hiervoor kiest. Daarnaast is afgesproken dat als de Omgevingswet in werking treedt er nog steeds een halfjaarlijkse evaluatie gehouden wordt om te kijken wat goed gaat en wat niet. Net als voor de raad is het ook voor de ambtelijke en bestuurlijke organisatie een nieuw en onbekend pad waarbij we elkaar juist moeten vasthouden en meenemen. Op het vlak van participatie is het zeker raadzaam om hierover als gemeenteraad regelmatig met elkaar in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet

Afdelingshoofd concernstaf

G. Stroux

Bijlagen: geen